

Слід звернути увагу читача на те, що чинним законодавством не передбачено механізму спадкування згаданого вище права, однак Велика Палата однозначно у постанові, яка пропонується до уваги, довела, що таке право підлягає спадкуванню.

У даній справі члени фермерського господарства звернулися до суду із позовом, в якому просили визнати за ними право довічного успадкованого володіння двох земельних ділянок для ведення селянського фермерського господарства згідно з державним актом на право довічного успадкованого володіння землею в порядку спадкування після смерті батька. При цьому позивачі вказували, що до смерті вони проживали з ним разом та вели спільне господарство.

Суд першої інстанції позов задовольнив.

Натомість апеляційний суд висловив кардинально протилежну думку та у позові відмовив, оскільки на його думку право довічного успадкованого володіння, яке виникло в особи на підставі державного акта на право довічного успадкованого володіння земельною ділянкою, не визначено чинним законодавством України, а тому не входить до складу спадщини, фактично припиняється зі смертю особи, якій належало таке право.

У подальшому справу було передано на розгляд Великої Палати Верховного Суду.

Проаналізувавши судову практику та законодавство, що регулює спірні правовідносини, Велика Палата касаційну скаргу задовольнила та рішення районного суду залишила в силі.

Мотивуючи таке рішення судді ВП послались на те, що [Закон України «Про фермерське господарство»](#);

як і

[Земельний кодекс України](#)

також не містить такої форми володіння землею, як довічне успадковане володіння.

Проте, відповідно до [статті 1225 ЦК України](#) право власності на земельну ділянку переходить до спадкоємців за загальними правилами спадкування (зі збереженням її цільового призначення) при підтвердженні цього права спадкодавця державним актом на право власності на землю або іншим правовстановлюючим документом. У порядку спадкування можуть передаватися також право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис), право користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій), право користування чужим майном (сервітут).

Нормами статей 6, 50 ЗК України 1990 року у довічне успадковане володіння земля надається громадянам Української РСР для ведення селянського (фермерського господарства). Громадянам Української РСР, які виявили бажання вести селянське (фермерське) господарство, що ґрунтується переважно на особистій праці та праці членів їх сімей, надаються за їх бажанням у довічне успадковане володіння або в оренду земельні ділянки, включаючи присадибний наділ.

Одночасно відповідно до пункту 8 постанови Верховної Ради України від 13 березня 1992 року № 2200 «Про прискорення земельної реформи та приватизацію землі» громадяни, підприємства, установи, організації, яким було надано у встановленому порядку земельні ділянки у довічне успадковане або постійне володіння, зберігають свої права на використання цих земельних ділянок до оформлення права власності або землекористування відповідно до ЗК України.

З огляду на викладене, а також висновки Конституційного Суду України, висловлені ним у Рішенні , особа, яка володіє земельною ділянкою на праві довічного успадкованого володіння за Законом не може бути позбавлена права на таке володіння.

При цьому ВП ВС при вирішенні даного спору застосувала практику ЕСПЛ, а саме висновки, викладені у рішеннях «Брумареску проти Румунії», «Кантоні проти Франції», «Веренцов проти України» та «S. W. проти Сполученого Королівства» та зазначив, що дії державних органів щодо надання земельних ділянок громадянам у довічне успадковане володіння були припинені, проте ті особи, які набули це право у встановленому законом порядку, зберегли його, оскільки законодавство не містить норми, яка б дозволяла припинити право довічного успадкованого володіння земельною ділянкою, а тому таке право є дійсним.

Одночасно до складу спадщини входять усі права та обов`язки, що належали спадкодавцеві на момент відкриття спадщини і не припинилися внаслідок його смерті ([с таття 1218 ЦК України](#)), крім прав і обов`язків що нерозривно пов`язані з особою спадкодавця, зокрема: 1) особисті немайнові права; 2) право на участь у товариствах та право членства в об`єднаннях громадян, якщо інше не встановлено законом або їх установчими документами; 3) право на відшкодування шкоди, завданої каліцтвом або іншим ушкодженням здоров`я; 4) права на аліменти, пенсію, допомогу або інші виплати, встановлені законом; 5) права та обов`язки особи як кредитора або боржника, передбачені [статтею 608 ЦК України](#)

Таким чином, враховуючи те, що зі смертю особи не відбувається припинення прав і обов`язків, окрім тих, перелік яких визначено у [статті 1219 ЦК України](#) спадкоємець стає учасником правовідношення з довічного успадковуваного володіння.